

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Rok 2023

Nikola Cibulková, DiS.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Obor Učitelství pro mateřské školy

Bakalářská práce

Nikola Cibulková, DiS.

Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání“ vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

Datum 19. 6. 2023

.....

Nikola Cibulková

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování prof. PhDr. Evě Šmelové, Ph.D., za její cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
I. Teoretická část	8
1 Předškolní vzdělávání	8
1.1 Institucionální předškolní vzdělávání.....	9
1.2 Kurikulum pro předškolní vzdělávání.....	12
1.3 Předškolní věk.....	15
2 Rodina a mateřská škola.....	17
2.1 Definice rodiny.....	17
2.1.2 Typologie rodin.....	18
2.1.3 Role rodiny a rodičů při výchově.....	18
2.2 Vztah mezi rodinou a mateřskou školou.....	20
2.3 Spolupráce rodičů a mateřské školy.....	21
2.4 Učitel mateřské školy.....	22
3 Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání z hlediska výzkumu	24
II. Empirická část	26
4 Charakteristika výzkumu	26
4.1 Cíl.....	26
4.2 Stanovení výzkumného problému.....	26
4.3 Objekt zkoumání	26
4.4 Metoda zkoumání.....	26
4.5 Popis získaných výsledků	27
4.6 Shrnutí výsledků.....	41
Závěr	44
Seznam použitých zdrojů	45
Seznam tabulek	48

Seznam obrázků	49
Seznam příloh.....	50

Úvod

Každý máme nějaká očekávání. Já jsem se rozhodla zabývat se očekáváním rodičů od předškolního vzdělávání. Mateřská škola je velice důležitým obdobím v životě, a to nejenom dítěte, ale i celé rodiny. Proto mě zaujala otázka, co je vlastně pro rodiče důležité při výběru mateřské školy a co považují podle sebe za prioritu. Mě, jako budoucí učitelku, tato otázka zajímá. Mateřská škola děti připravuje na další cestu životem a rozvíjí dítě po všech stránkách. Škola by měla rodiče vnímat jako zákazníky, kterým nabízí své služby. Proto je velice důležité vědět, co rodiče požadují a preferují. Díky praxi v mateřské škole vím, jak některé školy pracují, a znám i prostředí z pohledu učitelky. Očekávání rodičů mohou ovlivnit faktory, jako jsou špatné zkušenosti z dětství, média, prostředí, ve kterém žijí apod. V dnešní době se mateřské školy liší. Škola se může odlišovat vzdělávacím plánem nebo stylem. Můžeme se setkat například s Montessori školou, Začít spolu nebo lesní mateřskou školou. Všechny tyto instituce by měly fungovat na podobném principu, ale každá si volí jinou cestu. Dnes si mohou rodiče vybrat z mnoha variant.

Cílem mé bakalářské práce je zejména zjištění, jaká očekávání mají rodiče od předškolního vzdělávání. Jaké mají požadavky nejenom na vzdělávání, ale i na pedagogy mateřské školy, kteří se starají a pečují o děti. Zjišťuji také zdali jsou jejich očekávání naplněna, a co přispívá k jejich spokojenosti i důvěře v mateřské škole.

Tato bakalářská práce se skládá z teoretické a empirické části. Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na definování faktorů a základní pojmů, které mohou ovlivnit očekávání rodičů ve vztahu k předškolnímu vzdělávání, jako jsou předškolní vzdělávání, rodina a předškolní věk. V další části se zabývám vztahy, očekáváním a spoluprací mezi rodinou a mateřskou školou. V empirické části je popsán samotný výzkum. Ten je zaměřen na zjištění, zda byla očekávání rodičů v předškolním vzdělávání naplněna. Výzkum je realizován pomocí dotazníkového šetření, uskutečněného online formou. Pomocí sociálních sítí jsem rozeslala dotazníky. Otázky jsou zaměřeny na to, z jakého důvodu rodiče posílají děti do mateřské školy. Co vlastně ovlivňuje jejich výběr mateřské školy. Jaká mají očekávání a požadavky na předškolní vzdělávání a učitele a zda byla jejich očekávání naplněna. Podobný výzkum prováděla paní prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D., v roce 2005 a mohlo by být zajímavé, jak se očekávání rodičů v průběhu let mění. V empirické části vyhodnotím vyplněné dotazníky, nakonec pak popíšu a shrnu výsledek výzkumu.

I. Teoretická část

1 Předškolní vzdělávání

Historie výchovného působení na nejmenší děti se pravděpodobně píše již od počátků existence lidstva. Jeho cíle, obsah i metody v průběhu času procházely výraznými proměnami. Předškolní výchova však v očích společnosti bývá často podceňována, jelikož si ji každý z nás pamatuje z vlastní zkušenosti a zdá se nám, že není nic složitějšího na tom, vychovávat malé dítě. Avšak naopak, je to významné období vývoje dítěte, které ovlivní jeho celoživotní vzdělávání a vývoj. Proto by měla být výchova důkladně plánována a výsledky sledovány. Předškolní vzdělávání se uskutečňuje v předškolních zařízeních, která můžeme rozdělit na klasická a soukromá (Opravilová, 2016).

Významný posun v předškolním vzdělávání dětí můžeme sledovat od září 2017. Děti, které oslaví své páté narozeniny do konce srpna, nyní musí absolvovat povinný ročník předškolního vzdělávání, což má zlepšit jejich připravenost. Toto povinné vzdělávání bylo stanoveno za účelem zvýšení zapojení sociálně znevýhodněných dětí do hlavního vzdělávacího proudu. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, „že povinnost předškolního vzdělávání se vztahuje na občany České republiky, občany států Evropské unie a na jiné cizince, kteří mají oprávnění k pobytu trvale nebo přechodně a pobývají na území České republiky déle než 90 dní. Děti s hlubokým mentálním postižením nejsou povinny absolvovat povinné předškolní vzdělávání“.

Zákonný zástupce musí dítě přihlásit k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, kdy dítěti začíná obligatorní předškolní vzdělávání. Dítě se vzdělává v mateřské škole, kde má trvalý pobyt. Pokud je dítě přijato do jiné mateřské školy, ředitel této školy musí informovat ředitele spádové mateřské školy. Předškolní vzdělávání, které je povinné, se plní pravidelnou denní docházkou v pracovní dny v rozmezí čtyř hodin. V období školních prázdnin a volna daného organizací školního roku v základních školách není předškolní vzdělávání povinné. Školní řád stanovuje uvolňování a omlouvání dětí z jejich neúčasti ve vzdělávání. Důvody nepřítomnosti žáka má právo požadovat ředitel (Zákon č. 561/2004 Sb.).

1.1 Institucionální předškolní vzdělávání

Institucí pro předškolní vzdělávání je mateřská škola, která nabízí vzdělávání pro děti ve věku od tří do šesti let. Tento věk je klíčovým obdobím pro rozvoj dětí a přípravu na vstup do základní školy. Mateřská škola rozděluje děti do dvou skupin. Skupinou „mladší děti“ se označují děti ve věku od tří do pěti let, zatímco druhá skupina se nazývá „předškoláci“ a tvoří ji děti před nástupem do základní školy. V některých mateřských školách na venkově se však mohou vyskytnout i děti mladší tří let, které chodí do školy se svými staršími sourozenci. To může být užitečné pro jejich osamostatnění, ale mnoho lidí se domnívá, že to je pro dítě příliš brzy. Navíc jsou zde také děti starší šesti let, které mají odložený nástup školní docházky, tj. děti, které 1. září dosáhly sedmi let, ale zatím nezačaly chodit do základní školy (Průcha, Kořátková, 2013).

Mezi nejčastější formy institucionálního předškolního vzdělávání patří mateřské školy, zpravidla rejstříkové mateřské školy, ať už zřizované veřejným, nebo privátním sektorem, zkrátka zařazené do sítě škol, a ve druhé řadě pak alternativní školy, jejichž počet a popularita na našem území neustále stoupají.

Mateřská škola

Mateřská škola je institucionální předškolní zařízení určené zpravidla dětem od tří do šesti let, nejdříve však od dvou let.

„Do jedné třídy mateřské školy je možné zařadit děti různého věku. V jedné třídě může být zapsáno nejvíce 24 dětí, v případě povolení výjimky od zřizovatele až 28 dětí. Ve třídě s celodenním provozem pracují zpravidla dvě učitelky mateřské školy, jejichž úvazek (péče o děti) se po dobu náročných činností překrývá. Výchova a vzdělávání v mateřské škole se uskutečňují podle školního vzdělávacího programu, který si každá mateřská škola sama zpracovává. Od 1. 9. 2017 mateřské školy poskytují pro děti od 5 let povinné předškolní vzdělávání. Zároveň děti od 4 let mají nárok na přednostní přijetí. Nejvíce mateřských škol je veřejných. Ty jsou zřizovány obcí, krajem, státem nebo svazkem obcí. Mohou být zřizovány i soukromými subjekty, církvemi a církevními společnostmi“ (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017, s. 7).

Mateřské školy jsou institucionální vzdělávací zařízení, která jsou zpravidla zařazena do sítě škol a školských institucí, a tak jejich cíle a obsah vzdělávání podléhají legislativním dokumentům, zejména Rámcovému vzdělávacímu programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Podle těchto strategických dokumentů je úkolem mateřských škol poskytnout dítěti odbornou péči, odborné vzdělávání na dané úrovni a usnadnit mu jeho další vzdělávací cestu.

RVP PV určuje požadavky jak na vzdělávací nabídku, tak i na učitele a uvádí minimální výstupy a kompetence, kterých by mělo dítě vzdělávané v mateřské škole na konci docházky dosáhnout. Co se týká vzdělávací nabídky, uvádí, že ta musí být pestrá, rozmanitá, musí respektovat věkové i individuální zvláštnosti dítěte, musí být přiměřená (podnětů nesmí být nadmíru ani nedostatek). Předškolní vzdělávání v mateřských školách může být zřizováno veřejným nebo privátním sektorem, taktéž i při zdravotnických zařízeních, při speciálních školách aj. (Opravitová, 2016, s. 156).

Školy jsou povinny také zřizovat školní vzdělávací programy (ŠVP), které vycházejí z RVP PV (2021) a blíže specifikují činnost, obsah vzdělávání, jeho organizaci a vzdělávací nabídku konkrétní školy. ŠVP dané školy je kontrolováno a schvalováno ředitelem příslušné školy, které za dokument zodpovídá. Jedná se o závazný dokument, který je nutné dodržovat. Mezi dobrovolné dokumenty, jež si mateřské školy často vytvářejí, patří zejména třídní vzdělávací program, který je koncipován pro konkrétní třídu (oddělení) konkrétní školy a vychází ze ŠVP dané školy, jenž respektuje RVP PV (2021).

Období předškolního věku je čas, kdy dítě rozvíjí své prosociální chování. Právě v mateřské škole se dítě setkává se svými vrstevníky, toto zařízení plní tedy unikátní roli v rozvoji prosociálního chování. Mateřská škola je ihned vedle rodinné výchovy významným socializačním prvkem, jenž rodinnou výchovu vhodně doplňuje a zajišťuje dítěti podnětné prostředí pro jeho rozvoj i aktivní učení (Opravitová, 2016, s. 156).

Docházka dětí do mateřských škol v ČR je vyjma poslední předškolní rok nepovinná, většinou za úplatu, ale i tak je o ni mezi rodiči značný zájem. Doba, kdy je dítě připraveno na vstup do mateřské školy, je velmi individuální, a to zejména z důvodu velkých změn u dítěte v tomto vývojovém období. Je tedy úkolem rodiče – případně ve spolupráci s mateřskou školou – zjistit, zda je dítě na vstup do mateřské školy dostatečně připraveno. Spolupráce rodiče s mateřskou školou je mimořádně důležitá jak před nástupem dítěte, tak i během docházky dítěte do mateřské školy. Pravidelná komunikace pedagogů s rodiči je základem efektivní spolupráce, směřující ke spokojenosti dětí a k podpoře jejich vývoje (Opravitová, 2016, s. 156–157).

Podle Průchy můžeme nazvat alternativními školami všechny druhy škol, a to státní i soukromé, které se od běžných škol vzdělávacího systému něčím odlišují. Existuje několik modelů mateřských škol s alternativním zaměřením.

Waldorfská mateřská škola

Alternativní mateřská škola založená Rudolfem Steinerem v roce 1919 v obci Waldorf (dnes Stuttgart) je známá jako waldorfská mateřská škola. Toto vzdělávací zařízení klade důraz na podporu a rozvoj aktivit dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami a zájmy. Vzdělávací obsah je organizován do epoch neboli časových bloků, ve kterých se děti po určitou dobu zabývají stejnými tématy. Princip nápodoby, který je výchovný, se objevuje ve všech činnostech, jako jsou například malování, modelování, tanec a hudba, která podporuje uměleckou tvorbu, vyjadřuje osobní zážitky, pocity a atmosféru. Příběhy s pohádkovými motivy bývají často používány jako vzdělávací nástroj. Volná hra je také důležitou součástí procesu vzdělávání. Vedení školy závisí na týmové spolupráci mezi všemi členy pedagogického sboru a rodiči, nikoliv na jednom řediteli. Rodiče platí často školné a učitelky jsou vzdělávány na waldorfských seminářích (Kořátková, 2008, s. 166–170).

Mateřská škola s Montessori pedagogikou

První mateřskou školu založila italská lékařka Maria Montessori v Římě v roce 1917. Základním principem Montessori pedagogiky je „*pomoz mi, abych to dokázal sám*“. Učitel aktivně působí na zlepšování prostředí, zatímco dítě se soustředí na rozvoj své osobnosti. Dítě se vyvíjí v senzitivních obdobích. V každé senzitivní fázi je dítě schopno se rozvíjet v určité oblasti. V mateřské škole je dítěti nabízeno stimulující prostředí, které mu umožňuje rozvíjet se v různých oblastech. Montessori pedagogika využívá didaktické materiály, které napomáhají dítěti v rámci rozvoje v dané úrovni. Tyto didaktické pomůcky jsou systematicky uspořádány od jednodušších po složitější. Základní vnitřní aktivitou je pozornost dítěte. Ve třídách jsou děti různého věku. Prostor je rozdělen na navzájem propojené a doplňující se oblasti. Učitelé absolvují školení v oblasti Montessori pedagogiky. (Kořátková, 2008, s. 166–173).

Mateřská škola podle metody Dalton

Založení mateřské školy typu Dalton bylo výsledkem snahy americké pedagožky Helen Parkhurst v Daltonu v americkém státě Massachusetts. Později se tento koncept škol rozšířil také do Anglie a Nizozemska. Významnými principy pedagogiky této mateřské školy jsou důraz na svobodu dítěte a podporu jeho zodpovědnost. Důraz je kladen na rozvoj demokratického a sociálního povědomí, ze všeho nejvíce pak na spolupráci, vlastní zkušenosti a schopnost samostatné práce i práce ve skupině. Daltonské mateřské školy jsou známé svou uvolněnou variabilitou, volnou třídní strukturou a učební aktivitou. Daltonský otevřený školní systém umožňuje učitelům využít vlastní tvořivé možnosti (Průcha, 1996, s. 30–31).

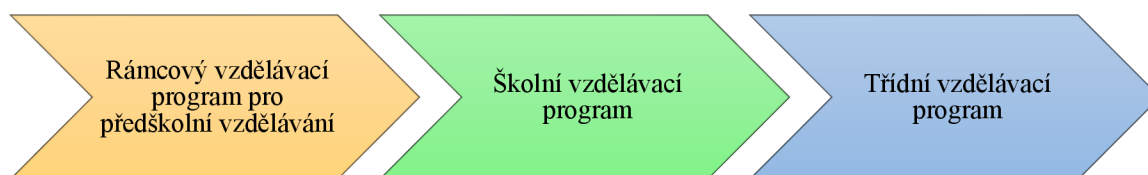
Mateřská škola s programem podpory zdraví

Jedná se o projekt vyvinutý Státním zdravotním ústavem v ČR na podnět Světové zdravotnické organizace. První mateřské školy s tímto programem se objevily v ČR od roku 1996. Program má za cíl podporovat zdravý životní styl dítěte a vyváženost mezi duševním, tělesným a sociálním zdravím. Každé dítě je jedinečně vedené s ohledem na jeho individuální tempo rozvoje a učí se zodpovědnosti a základům sociálního chování. Velký důraz je kladen na samovolnou hru jako přirozenou formu rozvoje, zkoumání a prožívání učení dítěte. Dětem je poskytnut dostatečný prostor pro objevování a svobodnou volbu aktivit. Program klade důraz na spolupráci s rodinou a širší komunitou. Příprava učitelů zahrnuje pravidelné semináře, které se konají při přihlášení mateřské školy do programu. (Koťátková, 2008, s. 178–181).

Mateřská škola s programem Začít spolu

Mateřská škola s touto pedagogickou metodou se inspiruje programem Herd Stast, který je mezinárodně známý pod názvem Step by step. Program byl založen v roce 1994 v ČR. Teorie programu vychází z prací J. Piageta, L. S. Vygotského a E. Eriksona. Vzdělávání je přizpůsobeno individuálním potřebám a hodnoceno na základě vývojového stavu dítěte, přičemž se kladl důraz na osobní přístup a respektování volby dítěte. Mateřská škola má různá centra aktivit, které si děti mohou zvolit samy (pokusy, knihy, hudbu, konstruktivní hry, ateliér, dramatické hry, dílnu, stolní hry, domácnost). Rodina se zapojuje a je podporována. Využívá se nedirektivní přístup a třídy jsou v mateřských školách smíšené. Program klade důraz na promyšlenou přípravu plánů, pomůcek a materiálů. Učitelé se vzdělávají v organizacích Step by step ČR (Koťátková, 2008, s. 173–178).

1.2 Kurikulum pro předškolní vzdělávání

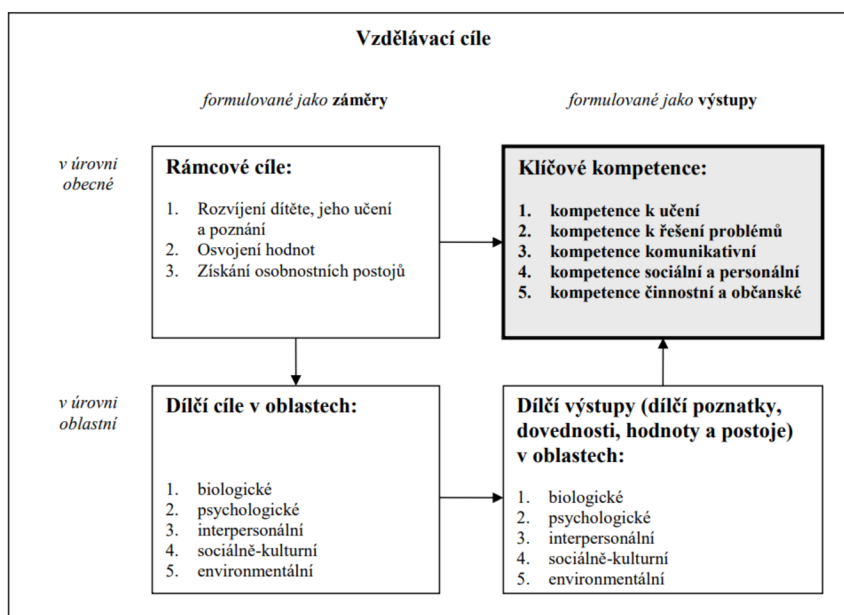
Obrázek 1: Systém kurikulárních dokumentů

Zdroj: vlastní podle Valenta, 2013, s. 28

Rámcový vzdělávací program představuje základní kurikulární dokument na celostátní úrovni, který stanovuje povinné a závazné podmínky vzdělávání, rozsah a obsah vzdělávání a další důležité aspekty, které platí pro všechny školy. Na základě tohoto Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (MŠMT, 2021) si pak konkrétní mateřská škola vytváří vlastní školní vzdělávací programy, které musí být vzájemně kompatibilní a spolupracovat. Prostřednictvím RVP PV jsou hodnoceny výsledky vzdělávání dětí, jež hodnotí jednak škola, jednak i Česká školní inspekce a další subjekty (Valenta, 2013, s. 28).

MŠMT (2021) pracuje se čtyřmi kategoriemi, které označují vzdělávací a očekávané cíle, výstupy a záměry. Jedná se o společně provázané kategorie tvořící jeden funkční systém. Rámcové cíle představují celkové cíle, které se zaměřují na celkový rozvoj dítěte z fyzického, psychického a sociálního hlediska, zejména v oblasti jeho růstu, učení, poznávání, osvojování základních hodnot a rozvoje samostatnosti a soběstačnosti. Dílčí cíle jsou konkrétní záměry, kterých by mělo být dosaženo v jednotlivých oblastech. Dílčí výstupy jsou poznatky, dovednosti, hodnoty a postoje odpovídající těmto dílčím cílům. Klíčové kompetence jsou obecné výstupy týkající se rozvoje vědomostí, dovedností, schopností, návyků, hodnot a postojů, jež jsou pro osobní rozvoj dítěte, jeho začlenění a prosazení se ve společnosti mimořádně důležité. V rámci předškolního vzdělávání se klade důraz na rozvoj a získávání důležitých klíčových kompetencí. Těmito kompetencemi jsou schopnost učit se, řešit problémy, komunikovat, navazovat sociální vztahy, rozvíjet svou osobnost, zapojovat se do činností a být aktivním občanem. Na konci předškolního vzdělávání by mělo dítě dosáhnout alespoň minimální úrovně těchto klíčových kompetencí (MŠMT, 2021, s. 9).

Celý tento proces lze znázornit následujícím schématem:

Obrázek 2: Vzdelávací cíle RVP PV

Zdroj: MŠMT, 2021, s. 9

Mezi významné aspekty MŠMT (2021) patří také vzdelávací obsah předškolního vzdelávání. Ten je hlavním prostředkem vzdelávání dětí v MŠ. Jedná se o obsah vymezený natolik, aby díky němu bylo možné naplňovat dílčí cíle s věkovou skupinou 2–7 let. Vzdelávací obsah se v MŠMT (2021) diferencuje do pěti vzdelávacích oblastí, tedy do oblasti biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální, jež se vzájemně propojují s dílčími cíli a výstupy. Těchto pět oblastí obsahu vzdelávání je v MŠMT (2021) nazýváno Dítě a jeho tělo (rozvoj fyzické zdatnosti, sebeobsluhy), Dítě a jeho psychika (rozvoj psychické zdatnosti a intelektu, poznávacích schopností a řeči), Dítě a ten druhý (rozvoj utváření vztahů a vzájemné komunikace), Dítě a společnost (začlenění jedince do společnosti, světa kultury, materiálních a duchovních hodnot), Dítě a svět (rozvoj vnímání okolního světa a sounáležitosti se světem), kdy každá z těchto oblastí ještě dále propojuje dílčí cíle, vzdelávací nabídku a očekávané výstupy (MŠMT, 2021, s. 13–14).

Mimoto MŠMT (2021) udává také podmínky vzdelávání, principy vzdelávání a další důležité aspekty efektivního vzdelávání.

Školní vzdelávací program má za úkol definovat konkrétní cíle, délku, obsah, metody a časový plán vzdelávání, stejně jako podmínky pro přijímání, průběh a ukončení vzdelávání. Tento program také stanovuje podmínky pro vzdelávání dětí se speciálními vzdelávacími potřebami. Jedná se o místní dokument, který vydává ředitel konkrétní školy nebo školského zařízení (Zákon č. 561/2004 Sb., § 5).

1.3 Předškolní věk

Předškolní věk je období od tří do šesti let, kdy dítě začíná období většinou nástupem do mateřské školy a končí nástupem do základní školy, přičemž oba tyto limity jsou variabilní, vezmeme-li v potaz, že v dnešní době děti vstupují do mateřských škol již mnohdy o rok dříve a nastupují do základních škol i o rok později. Toto období se tedy nevyznačuje ani tak fyzickým věkem, jako spíše sociální charakteristikou. Předškolní období charakterizuje stabilizace vlastní pozice a diferenciací vztahu ke světu, kdy dítě své představy a potřeby přizpůsobuje svým zkušenostem, aktuálními situacím a možnostem poznání. V tomto období se dítě potřebuje neustále překonávat, něco utvářet, potvrzovat si své kvality, a vzhledem k tomu, že se dostává již do svého prvního sociálního prostředí, snaží se budovat si v něm určité postavení, tudíž se začne více prosazovat, spolupracovat, narážet na určité odlišnosti (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 171).

Mnoho odborníků se domnívá, že předškolní věk je jedno z nejzajímavějších vývojových období z celého života, kdy dochází k velmi rychlému fyzickému, psychickému i sociálnímu rozvoji jedince. Navíc se jedná o období, kdy dítě získává nespočet vědomostí, dovedností, zkušeností, ale také návyků, které ho provázejí během další cesty životem. Na počátku tohoto období a na jeho konci jsou ve vývoji dítěte zpozorovány velké změny, a to jak v tělesných, tak i v kognitivních, sociálních a emocionálních oblastech (Cejpková, 2015, s. 32).

Předškolní období je období neutuchající aktivity, a to jak tělesné, tak duševní, kdy má dítě nepřetržitý zájem o okolní jevy. Dítě je provázeno celkem rychlým vývojem, kdy vývoj dítěte můžeme zpozorovat i v řádu několika měsíců. Během celého předškolního věku si dítě upevňuje vlastní pozici ve světě, intenzivně jej poznává, učí se v něm orientovat. Pro poznávání světa je pro dítě důležitá představivost, která je doplněna velmi silnou fantazií a fantazijním zpracováním informací, se kterými se dítě pravidelně, každodenně setkává. V tomto období mají děti své uvažování založené na intuici a logika zde nemá žádnou roli. Při rozvoji je důležitá přirozená iniciativa, kdy dítě má vlastní potřebu cokoliv zvládat, překonávat překážky, vytvářet a prokazovat si své kvality, disponuje neutuchající aktivitou a zájmem o okolní svět. Rodina i základní sociální prostředí jsou zde i tak velmi důležitým prvkem, nicméně dítě již začíná vyžadovat i další společenský život, ve kterém se může prosazovat, spolupracovat, budovat svou identitu (Cejpková, 2015, s. 32).

Dítě si postupně během tohoto období uvědomuje své „já“, utváří a fixuje si mezilidské vztahy v rodině i v kolektivu vrstevníků a rozvíjí své předpoklady pro školní zralost, tedy učí se sebekontrolu, ukázněnost. Předškolní věk končí nástupem do základního vzdělávání po

dosažení školní zralosti, kdy dítě dosáhne fyzického a duševního vývoje, který mu umožní zvládnout školní požadavky. V rámci školní zralosti dítě disponuje určitými vlastnostmi, které mu umožní se soustředit, udržet pozornost, dokončit práci, dále disponuje určitou mírou sociální adaptace, kognitivních funkcí apod. (Klíma a kol., 2016, s. 36–37).

2 Rodina a mateřská škola

V této kapitole bude krátce představen pojem *rodina*, její typologie a úloha při výchově dítěte. Dále se bude zabývat vztahy a spoluprací mezi rodinnou a mateřskou školou.

2.1 Definice rodiny

Rodina je skupina osob, kterou přímo spojují pokrevní svazky, manželství nebo adopce. Členové rodiny jsou spojeni soužitím, odpovědností a vzájemnou pomocí. Podstatou rodiny je podle moderních představ o rodině citová vřelost mezi partnery a generacemi. Rodina dětem poskytuje zázemí i ochranu. Česká legislativa pojem *rodina* nijak nedefinuje, a to dokonce ani nový občanský zákoník, který definuje pouze její dílčí úkoly. Za rodinu je tradičně považováno společenství rodičů a jejich dětí či dalších příbuzných (Cajthamlová, 2017, s. 283).

Rodina je skupina jednotlivců, kterou spojují citové a příbuzenské vazby. Jedná se o primární neformální malé skupiny, které společně tvoří stát. Rodiny mají klíčovou úlohu v socializaci dítěte, a je důležitá nejen pro jejich fungování, ale i pro fungování celého státu. V rodině se učíme žít s ostatními lidmi, respektovat sociální role i pravidla a následně se realizovat v dalších skupinách. Důkazem jejího významu je institucionalizace jejich základních vztahů například formou rodinného práva. Rodinný život je uznávanou hodnotou, jejímž prostřednictvím společnost vyvíjí tlak na její jednotlivé členy, a vede je tak k určitému chování (Bartoničková a kol., 2011, s. 60).

V naší civilizaci bývají rodiny složeny zpravidla z manželství nebo partnerství s jedním partnerem (monogamie), který je většinou opačného pohlaví, a dále z dětí nebo jiných příbuzných. Společně pak toto společenství plní základní funkce rodiny, a to:

- biologicko-reprodukční funkci (plození nových potomků),
- ekonomickou funkci (společně hospodaří),
- výchovnou, socializační a akulturační funkci (výchova a vzdělávání dětí, zapojování rodin do širšího společenství),
- citovou, emocionální funkci (uspokojuje potřeby všech členů rodiny, poskytuje jim jistoty, bezpečí, stabilitu, oporu a uznání) (Bartoničková a kol., 2011, s. 61).

Jednotlivé funkce a úroveň jejich naplňování souvisí s přesvědčením jednotlivých rodin, s jejich vírou, vyznáním, sociálními a kulturními odlišnostmi, socioekonomickým statutem apod.

2.1.2 Typologie rodin

Každý autor rozlišuje různé druhy rodin. Mezi základní typy rodin můžeme zařadit zejména:

- užší rodinu (rodiče a jejich nezletilé děti),
- širší rodinu (další příbuzenstvo, například tety aj.),
- úplnou rodinu (otec, matka, dítě),
- neúplnou rodinu (chybí jeden z rodičů),
- nukleární rodinu (původní uskupení – biologičtí rodiče a děti),
- kompostovanou rodinu (jeden původní rodič a jeho nový partner, děti vlastní i nevlastní) aj. (Bartoníčková a kol., 2011, s. 61).

Pojem *rodina* souvisí s pojmem *rodit*, z čehož vychází také pojem *rodič*. Mezi nejvýznamnější trendy v proměnách typologie rodin patří stále větší počet matek samoživitelek a kompostovaných rodin, což je způsobeno nadměrnou rozvodovostí a rozpadem rodin (Novotná, Kyselá, 2019, s. 39).

V důsledku těchto změn se někteří autoři stále ještě přou o to, zda tyto samoživitelské a kompostované rodiny lze ještě definovat jako rodiny, a kdo je vlastně členem rodiny po rozpadu nukleární rodiny. Proto se i někteří obrací na definice rodiny s ohledem na dispozici citové vazby (Novotná, Kyselá, 2019, s. 40–41).

2.1.3 Role rodiny a rodičů při výchově

„Rodiče a dítě mají vůči sobě navzájem povinnosti a práva. Těchto vzájemných povinností a práv se nemohou vzdát; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu. Účelem povinností a práv k dítěti je zajištění morálního a hmotného prospěchu dítěte. Povinnosti a práva rodičů spojené s osobností dítěte a povinnosti a práva osobní povahy vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím jeho zletilosti. Dítě je povinno dbát svých rodičů. Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Dítě je povinno se těmito opatřeními podřídit“ (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 855–857).

Významným prvkem je zde rodičovská odpovědnost, která v sobě zahrnuje práva a povinnosti rodičů, kteří se o dítě starají, pečují o jeho zdraví, o jeho citový, tělesný, mravní a rozumový vývoj, o jeho bezpečnost a udržují s ním osobní styk, podílejí se na jeho výchově a vzdělávání apod., a to až do doby dosažení svéprávnosti dítěte (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 855 až 858).

Z hlediska výchovy a vzdělávání jsou rodiče povinni brát ohled na názory, schopnosti a nadání dítěte, mají být dítěti vzorem a všestranným příkladem, a to zejména v oblasti způsobu života a chování dítěte. Použité výchovné prostředky musí být adekvátní a přiměřené k aktuálním situacím, nesmějí poškodit zdraví, rozvoj ani důstojnost dítěte. V případě rozchodu biologických rodičů se podílí na péči a výchově dítěte také nový partner jednoho z biologických rodičů (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 880, 884, 885).

Do čtyř let věku dítěte má podle legislativního zakotvení možnost jeden z rodičů čerpat rodičovskou dovolenou, přičemž většinou bývá touto pečující osobou matka. Podle psychologů a dalších odborníků je setrvání dítěte v domácnosti s pečující osobou co nejdéle ideální volbou, neboť dítě má možnost si vybudovat co nejužší vztah se svými blízkými, získává pocity bezpečí, jistoty, naplnění, životní stability, navíc má možnost v rodině přirozeně zrát, orientovat se v lidské společnosti a připravovat se na vstup do institucionálního vzdělávání. Dítě je do tří let věku jako „houba“, velmi rychle se učí novým věcem, získává nové informace, osvojuje si pravidla chování, získává určité návyky, zrcadlí své vzory, proto je nutné, aby primární prostředí bylo dostatečně podnětné a stabilní, pokud je nutné dítě umístit do institucionálního zařízení, například do jeslí, dětské skupiny apod., pak je potřeba, aby to bylo takové prostředí, které dítěti vytvoří dostatečné a žádoucí prostředí, poněvadž právě v tomto útlém věku si osvojuje základy, které v dalších věkových obdobích již spíše rozvíjí (Koťátková, 2014, s. 13–14).

Rodiče, tj. zpravidla matka a otec, přistupují k dětem různým způsobem, což vychází z přirozené odlišnosti. Každý z rodičů disponuje jinými charakteristikami, vlastnostmi, má určité životní zkušenosti, rodinné zkušenosti, určité představy o výchově aj. Asi nikdy nejsou oba z páru stejní, a něčím se liší, s čímž musejí oba počítat, avšak jejich výchovný přístup by měl být v nějakém rámcovém souladu, aby byli jednotní, měli jednotné požadavky, a dítě tak jednoznačně znalo své místo, vědělo, co se po něm chce, co je žádoucí, a nezískalo pocit nejistoty a nestability. Dítě v běžné rodině zcela přirozeně osciluje mezi přístupem matky a přístupem otce, a jedná se o přirozený a žádoucí jev, právě v případě, pokud jsou rodiče ve stěžejních oblastech jednotní (Pöslová, 2020, s. 12).

Výchova dětí je dynamický a nepřetržitý proces, který je sice v některých oblastech plánovitý, nicméně v realitě nastávají různé okamžiky, na které je nutné pružně reagovat bez plánování. I zde by rodiče měli být jednotní a v případě nějakých odlišností vykomunikovat kompromisy bez přítomnosti dítěte, aby dítě samo cítilo, že rodiče jsou jednotní. Často se stává, že vyhraněný přístup druhého rodiče je vyvažován prvním rodičem a dochází k situacím, že čím je matka mírnější, tím je otec přísnější a naopak. Dále se pak k takovým situacím dostáváme v případech, kdy se rodiče rozešli a prohlubuje se jejich vzájemná polarita, a dítě tak balancuje mezi dvěma různými přístupy a je zmatené. I rozchod nebo rozvod rodičů by tak měl být v souladu se zachováním stability při výchově dítěte (Pöslová, 2020, s. 13–14).

2.2 Vztah mezi rodinou a mateřskou školou

Zkušenosti a vzpomínky mohou ovlivňovat vztah mezi rodinou a mateřskou školou. Konkrétní vzpomínky rodičů bývají často spojovány s nepříjemnými událostmi, jako jsou nucení ke spánku či k jídlu, s vyslýcháním ohledně návštěvy toalety nebo také s přílišnou organizovaností života v mateřské škole. Tyto špatné vzpomínky pak rodiče zcela přirozeně vedou k nedůvěře vůči předškolnímu vzdělávání (Svobodová a kol., 2010).

V zákoně máme upraveny vztahy mezi rodinou a mateřskou školou, konkrétně ve vyhlášce č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání a jejích pozdějších úpravách. *„Mateřská škola spolupracuje se zákonnými zástupci dětí a dalšími fyzickými osobami s cílem vyvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch rozvoje dětí a prohloubení vzdělávacího a výchovného působení mateřské školy, rodiny a společnosti.“*

Abychom předešli konfliktům mezi rodiči a mateřskou školou, je důležité objasnit si role (Šmelová, 2014). Tyto role můžeme rozdělit do čtyř základních bodů podle Rabušičové, Šed'ové, Trnkové a Čiháčka (2004):

- role rodičů jako klientů-zákazníků,
- role rodičů jako partnerů,
- role rodičů jako občanů,
- role rodičů jako problému.

Rodiče jako klienti. V dnešní době si mohou rodiče volit pro své děti školy podle vlastního výběru a priorit, což vyvolává tlak na mateřské školy, aby si udržely dobré jméno a nabízely kvalitní vzdělání. Rodiče by měli mít lepší vztah se školou, aby mohli ovlivňovat kvalitu služeb. Někdy bohužel vztah a role rodičů s mateřskou školou nejsou vždy na partnerské úrovni. Učitelé bývají vnímáni rodiči jako profesionálové, a do jejich práce tedy nezasahují. Učitel mateřské školy by měl s rodiči pravidelně komunikovat a předávat jim informace o výsledcích dítěte (Rabušičová, Šeďová, Trnková a Čiháček, 2004).

Rodiče jako partneři. Nejdůležitějším prvkem ve vzdělávacím procesu je partnerství mezi rodiči. Toto partnerství přináší výhody jak rodičům, tak mateřské škole. Partnerský vztah bývá někdy pouze ideálem, nikoliv skutečností. Jedná se spíše o proces budování vztahu. Mateřské školy by měly termín *partnerství* vnímat spíše jako proces budování vztahu. Rodiče mohou zaujímat dvě role v partnerství s mateřskou školou: jako sociální partneři, kteří jednájí v zájmu rozvoje mateřské školy, či výchovní partneři, kteří jednájí v zájmu dítěte. Nejdůležitějším zájmem rodičů je jejich dítě. Rodiče hrají i roli občanů. Mohou uplatňovat práva, jež mají, a také plní své povinnosti vůči školskému systému. Tím se přispívá k posilování partnerství mezi školou a rodiči, což může být prospěšné (Rabušičová, Šeďová, Trnková a Čiháček, 2004).

Rodiče jako problém. Rodiče můžeme rozdělit do tří skupin podle vztahu k mateřské škole. Do první skupiny zařazujeme rodiče, kteří jsou nezávislí a udržují s MŠ pouze minimální kontakt. Můžeme říci, že tyto rodiny upřednostňují individuální rozvoj dítěte. Další skupinou jsou nezodpovědní rodiče, již se nezajímají o vzdělávání a výchovu dětí. Často se stává, že takoví rodiče dokonce ignorují názory a pokyny mateřské školy. Třetí skupinu tvoří rodiče velice aktivní. Někdy tito rodiče mohou být nároční. Požadují více informací, času, poradenství i komunikace.

2.3 Spolupráce rodičů a mateřské školy

Před rokem 1989 byla spolupráce mezi mateřskou školou a rodinou povinná, nicméně byla spíše jednostranná. Mateřská škola měla větší pravomoc určovat všechny aspekty spolupráce, jako například komunikaci s učitelkami a přístup rodičů do třídy. V současnosti již bývá běžné, že rodiče aktivně pomáhají svým dětem s adaptací přímo ve třídě mateřské školy (Kořátková, 2008).

Moderní pojetí předškolního vzdělávání přináší také moderní náhledy na to, jak vzdělávání nejen realizovat ve vztahu k dítěti, ale také na to, jak spolupracovat s jejich rodiči. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání přímo udává, že rodiče mají právo podílet se na vzdělávání jejich dětí v mateřské škole, zasahovat do aktivit této školy, účastnit se jejich programů, podílet se na plánování programu v mateřské škole i na řešení problémů apod. Rovněž také uvádí, že mateřské školy jsou povinny komunikovat a spolupracovat s rodiči dítěte a společně plánovat jeho výchovu, vzdělávání a další rozvoj (MŠMT, 2021, s. 33–34).

V dnešní době již rodiče mohou vstupovat do všech prostor tříd, kde se pohybuje jejich dítě, mohou se účastnit školních besídek, třídních schůzek, vzdělávání dětí i dalších akcí. Učitelé by měli vytvářet otevřený prostor pro děti i jejich rodiče, ve kterém panuje důvěra, otevřenost, respekt, a respektující prostředí, ve kterém rodiče s učiteli budou společně řešit vzniklé problémy a budou spolu jednat na úrovni partnerství a otevřené spolupráce (Svobodová a kol., 2010, s. 66).

Mezi základní formy spolupráce s rodiči dětí v mateřské škole patří dny otevřených dveří, třídní schůzky, besídky, slavnosti, výstavy dětských prací a individuální konzultace učitelů s rodiči, případně rodičů s vedením školy. Mezi „nadstandardní“ formy spolupráce mateřské školy s rodiči lze zařadit účast rodičů na akcích pořádaných mimo školu formou doprovodu (výlety, školy v přírodě aj.), dále pak také tzv. dílny pro rodiče a děti, které dnes získávají na popularitě, školní časopis, přípravné kurzy pro batolata, „rodiče čtou dětem“ a další méně obvyklé akce i projekty realizované spíše v řádu jednotek v rámci jednotlivých škol v České republice (Čapek, 2013, s. 28, 61).

2.4 Učitel mateřské školy

Učitel, který pracuje v mateřské škole, získává odbornou kvalifikaci (vzdělání) podle požadavků zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, § 6, odst. 1. Zpravidla se jedná o vysokoškolské, vyšší odborné nebo střední odborné vzdělávání zakončené maturitní zkouškou v akreditovaných studijních programech v oblasti předškolní pedagogiky, speciální pedagogiky a učitelství pro mateřské školy.

Učitel mateřské školy má za úkol nejen učit a naučit, ale také vést děti k tomu, aby se naučily učit se samy, samy objevovat, samy se rozvíjet. Úkolem učitele mateřské školy je pozorovat, naslouchat a respektovat potřeby dětí, vytvářet adekvátní vzdělávací strategie i vzdělávací nabídku pro jejich dostatečný rozvoj, vést děti k samostatnosti, odpovědnosti apod. V rámci výkonu své profese učitel mateřské školy dostatečně a důkladně analyzuje aktuální

i dlouhodobé věkové a individuální potřeby dětí a zajišťuje profesionální péči o děti, realizuje jejich výchovu, vzdělávání, provádí individuální i skupinové vzdělávací činnosti, které mají nějakým způsobem vliv na rozvoj dětí, rozvíjí jejich kompetence, schopnosti, dovednosti, poznatky, hodnoty, postoje apod. Jednotlivé výchovné a vzdělávací činnosti nejen realizuje, ale také plánuje a vyhodnocuje. Při plánování i realizaci výchovných a vzdělávacích činností vyhledává a volí vhodné strategie pro individuální vzdělávání dětí, jednotlivé odborné metodiky, doporučení a didaktické prvky přizpůsobuje věku i individuálním odlišnostem dětí. Po každé z činností i v jejich průběhu neustále monitoruje, kontroluje a vyhodnocuje podmínky vzdělávání i své práce. Učitel mateřské školy provádí rovněž odbornou diagnostiku dětí, sleduje i hodnotí jejich pokroky v učení a vzdělávání. V případě, že je ve škole nebo ve školském zařízení implementován asistent pedagoga, školní asistent nebo praktikant, pak jej odborně vede. Dále učitel provádí poradenskou činnost pro rodiče dětí v rámci jeho pedagogických profesních kompetencí. V případě vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vytváří individuální vzdělávací plán nebo plán pedagogické podpory a vytváří takové podmínky a obsah vzdělávání, který je pro dané dítě dosažitelný (MŠMT, 2021, s. 46).

Učitel mateřské školy realizuje vzdělávání tak, aby bylo vytvořeno příjemné a přátelské prostředí, ve kterém se mohou děti rozvíjet s ohledem na jejich schopnosti, dovednosti. Prostor musí být dostatečně podnětné, bezpečné, se žádoucími vzájemnými vztahy. Na jeho tvorbě se opět podílí učitel mateřské školy, který jej buduje i rozvíjí. V případě, že se objeví nějaké problémy nebo některé z dětí potřebuje s čímkoliv pomoci, pak mu učitel poskytuje pomocnou ruku. Žádoucí vztahy a příjemné prostředí učitel udržuje nejen s dětmi, ale také s ostatními učiteli, vedením a rodiči dětí. V případě potřeby umožňuje učitel rodiči přístup do třídy, poskytuje mu možnost participace na jednotlivých školních aktivitách a činnostech, na tvorbě programu, na adaptačním procesu dítěte atp. Učitel mateřské školy společně s rodiči průběžně komunikuje o rozvoji dítěte, o jeho učení, o výstupech v portfoliu atp. (MŠMT, 2021, s. 46–47).

Učitel mateřské školy odpovídá za to, že vytváří školní vzdělávací plán, případně třídní vzdělávací plán, v souladu s MŠMT (2021), že jsou zajištěny veškeré podmínky vzdělávání a bezpečnosti dětí, že jednotlivé plánované a realizované pedagogické činnosti jsou cílevědomé, plánované, pravidelně se monitorují, vyhodnocují se podmínky a výsledky vzdělávání.

3 Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání z hlediska výzkumu

Rodiče často formují své představy na základě svých vlastních zkušeností, včetně zážitků z vlastních základních škol. Někteří rodiče, již navštěvovali mateřské školy, mají obavy, aby jejich děti nepotkaly podobné negativní zážitky. Mohou pociťovat nejistotu ohledně přístupu a metod v mateřské škole, zároveň však mají i pozitivní očekávání (Kolláriková, Pupala, 2001, s. 129).

V dnešní době jsou rodiče i děti náročnější než v minulosti. Trend, že děti začínají chodit do mateřské školy již ve věku dvou let, není novinka. Rodiče často očekávají, že učitelé se budou starat o děti nad rámec standardní péče, protože jejich dítě ještě používá pleny nebo dudlík. Některé děti odmítají chodit samostatně a stále preferují kočárek. Rodiče očekávají, že se o ně postará učitel v mateřské škole, a spoléhají na to (Svobodová a kol., 2010).

Rodiče očekávají, že mateřské školy budou nabízet širokou škálu zájmových aktivit pro děti, včetně výuky cizích jazyků. Podle Svobodové a kol. (2010) je pro rodiče důležité, aby jejich děti v mateřské škole byly spokojeny, cítily se pohodlně a navázaly nová přátelství. Když se tyto faktory spojí, je patrné, že rodiče v současnosti projevují jak obavy, tak optimismus. Jak silně tyto pocity převládají, závisí na individuálních zkušenostech rodičů i na tom, zda jsou tyto zkušenosti přímé, nebo zprostředkované (Svobodová a kol., 2010).

Pro srovnání očekávání rodičů od předškolního vzdělávání využijeme průzkum názorů rodičů na předškolní vzdělávání, který provedla Šmelová v roce 2005,

Tohoto šetření se zúčastnilo 430 rodin z celé České republiky, které pomocí prostřednictvím dotazníku hodnotili, zda mateřské školy splňují jejich očekávání a zda jsou tato očekávání v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV, 2021). V rámci svého dotazníku se Šmelová soustředila na pět oblastí:

1. Důvody účasti dětí v mateřské škole. Většina rodičů (72 %) identifikovala jako hlavní motivaci potřebu společnosti a interakce s vrstevníky pro své děti. Mezi další často uváděné motivy patřilo využití mateřské školy z důvodu zaměstnání (23 %), příprava na základní školu a seznámení s budoucími spolužáky.
2. Faktory, které mají vliv na rozhodování při výběru mateřské školy. Z výzkumu vyplynulo, že důležitou roli při výběru mateřské školy hraje vstřícnost učitelky mateřské školy k dítěti, kvalita pedagogického sboru a umístění MŠ. Polovina rodičů

se před výběrem MŠ zajímala o její kvalitu a dalších 41 % ji již znalo. Devět procent rodičů se o kvalitu MŠ nezajímalo.

3. Konkrétní očekávání rodičů od mateřské školy. Těmi nejčastějšími očekáváními byla připravenost dětí na vstup do základní školy, celkový rozvoj dítěte, vrstevníci a zajímavé aktivity. Více než polovina rodičů (49 %) nedokázala posoudit úroveň spolupráce a možnosti zasahovat do dění školy. Přibližně 40 % rodičů uvedlo, že mají dostatečné možnosti zapojit se do školních aktivit, 11 % by uvítalo více možností zapojit se do školních aktivit. Jako problematickou hodnotili rodiče reakci mateřské školy na výchovné problémy.

4. Přínosy mateřské školy z perspektivy rodičů. Rodiče přikládají největší hodnotu vzdělávacímu programu, individuálnímu přístupu a vybavení mateřské školy. Podle průzkumu bylo 88 % rodičů zná školní vzdělávací program (ŠVP) a považuje ho za důležitý.

5. Požadavky rodičů vůči učitelkám mateřské školy

Podle dotazníku 87 % rodičů se domnívá, že úroveň dosaženého vzdělání učitelů má významný dopad na kvalitu jejich práce. Z toho počtu se 35 % podporuje učitele s vysokoškolským vzděláním a Více než polovina rodičů se domnívá, že pro učitele v mateřských školách by mělo být vyžadováno střední nebo vyšší odborné vzdělání. Většina rodičů si vysoce cení učitelů, kteří umí dobře vycházet s dětmi.

Podle průzkumu hodnotí úroveň vzdělávání 32 % rodičů jako na velmi dobrou, 62 % na dobrou a 5 % jako slabší až špatné (Šmelová, 2005, s. 52–57).

II. Empirická část

4 Charakteristika výzkumu

Tato bakalářská práce je založena na výzkumu a zaměřuje se na očekávání rodičů v oblasti předškolního vzdělávání. K získání relevantních dat jsem využila kvantitativní výzkum.

4.1 Cíl

Hlavním cílem empirické části je zhodnotit, jaká očekávání mají rodiče od předškolního vzdělávání. Jaké mají požadavky nejenom na vzdělávání, ale i na pedagogy mateřské školy, kteří se starají a pečují o děti. Zjišťuji také zdali jsou jejich očekávání naplněna, a co přispívá k jejich spokojenosti i důvěře v mateřské škole

4.2 Stanovení výzkumného problému

Naplňuje předškolní vzdělávání očekávání rodičů?

4.3 Objekt zkoumání

Objektem zkoumání byli rodiče dětí, kteří navštěvují mateřské školy po celé České republice.

4.4 Metoda zkoumání

Pro sběr dat jsem zvolila dotazník. Dotazníkový výzkum je jedním z možných způsobů sběru kvantitativních dat. Výzkum byl proveden prostřednictvím internetového portálu Survio.com a distribuován zejména prostřednictvím sociálních sítí, aby oslovil respondenty v různých městech a regionech.

Dotazník (viz přílohu č. 1) má tři části: úvodní, hlavní a závěrečnou. V úvodní části jsem se představila, vysvětlila účel výzkumu a důvod, proč by měli zájemci dotazník vyplnit i to, k čemu výsledky výzkumu poslouží. Respondenty jsem ujistila, že dotazník je anonymní. Hlavní část má uzavřené, otevřené i škálovatelné otázky, které mi umožnily zjistit očekávání rodičů od předškolního vzdělávání. Na závěr jsem respondentům poděkovala a uvedla e-mailovou adresu, na kterou se mohou obrátit pro získání výsledků výzkumu.

4.5 Popis získaných výsledků

Položka č. 1: *Co je pro Vás rozhodující při výběru mateřské školy?* Změňte pořadí položek dle svých preferencí (1. – 9. -nejdůležitější, poslední – nejméně důležitá).

Tabulka 1: *Co je pro Vás rozhodující při výběru mateřské školy?*

Odpověď	Důležitost
1. Kvalitní a vstřícný pedagogický sbor	7,8
2. Poloha mateřské školy (blízkost bydliště)	7,7
3. Osobní přístup k dětem	5,4
4. Provozní doba mateřské školy	5,2
5. Zda má dítěte kamarády v mateřské škole	3,8
6. Nabídka kroužků	3,5
7. Doporučení známých	3,3
8. Osobní zkušenosti s mateřskou školou	3,3

Zdroj: vlastní tvorba

Tato tabulka s výsledky je zpracována jiným způsobem než všechny ostatní. Rodiče měli za úkol seřadit odpovědi podle svých preferencí. Výsledky jsou průměrem hlasování preferencí rodičů. Odpovědi museli respondenti seřadit podle důležitosti.

Celkově se rodiče shodli, že považují za rozhodující při výběru mateřské školy kvalitní a vstřícný pedagogický sbor. Poloha mateřské školy byla hned na druhém místě. Dále rodiče preferují osobní přístup. Na čtvrtém místě rodiče nejčastěji uváděli provozní dobu mateřské školy. Nejméně důležité byly pro rodiče nabídka kroužků, doporučení známých a osobní zkušenosti s mateřskou školou.

Pro porovnání tu máme výsledky Šmelové (2005), kde je patrné, že pro rodiče je důležitý přátelský přístup k dětem, dále pak kvalitní pedagogický sbor. Na dalším místě skončila blízkost mateřské školy vzhledem k bydlišti. Jak můžeme vidět, preference rodičů se poněkud změnily.

Položka č. 2: *Měli jste vůbec možnost volby?*

Tabulka 2: Měli jste vůbec možnost volby?

Odpověď	Ano, měli		Ne, neměli jsme na výběr	
	Četnost	%	Četnost	%
Měli jste možnost volby při výběru mateřské školy?	177	73,8	63	26,3

Zdroj: vlastní tvorba

Z výsledků průzkumu vyplývá, že 73,8 % rodičů mělo možnost vybrat si z několika mateřských škol, zatímco 26,3 % rodičů mělo omezený výběr.

Položka č. 3: *Důvod docházky dítěte do mateřské školy*

Tabulka 3: Důvod docházky dítěte do mateřské školy

	Četnost	%
1. Z důvodu docházení do zaměstnání	98	40,8
2. Potřeba dětského kolektivu	85	35,4
3. Příprava na vstup do ZŠ	57	23,8
4. Jiné (prosím uveďte)	0	0

Zdroj: vlastní tvorba

Nejčastějším důvodem pro posílání dětí do mateřské školy byla potřeba docházet do zaměstnání, což bylo uvedeno v 98 případech z 240 respondentů (40,8 %). Rodiče si také uvědomují potřebu dětského kolektivu, tento důvod byl uveden u 35,4 % respondentů. Třetím nejčastějším důvodem byla příprava dítěte na vstup do základní školy, což bylo zaznamenáno v 57 případech ze 240 respondentů (23,8 %). Výsledky ukázaly, že nejčastějším důvodem pro posílání dětí do mateřské školy je potřeba chodit do zaměstnání, následují potřeba dětského kolektivu a příprava dítěte na vstup do základní školy.

Na základě průzkumu Šmelové (2005) můžeme říci, že většina rodičů (72 %) uvádí, že hlavním důvodem pro posílání dítěte do mateřské školy je potřeba dětského kolektivu.

Zatímco 23 % rodičů umísťuje své děti do mateřské školy z důvodu výkonu svého zaměstnání, další důvody zahrnují snahu o seznámení dítěte s budoucími spolužáky, přípravu na vstup do školy a získání nových znalostí. V porovnání můžeme vidět, že se názory rodičů změnili.

Položka č. 4: *Jaký je podle Vás úkol mateřské školy (možnost více odpovědí)?*

Tabulka 4: Jaký je podle Vás úkol mateřské školy?

	Četnost	%
1. Podporovat a vzdělávat a rozvíjet sociální dovednosti...	184	76,7
2. Podporovat a rozvíjet osobnost dítěte (citově, tělesně...)	180	75,0
3. Přípravuje dítě na vstup do základní školy	118	49,2
4. Starat se a pečovat o děti, když jsou rodiče v zaměstnání	118	49,2
5. Poskytovat speciálněpedagogickou péči se speciálními...	49	20,4
6. Jiné (prosím uveďte)	0	0

Zdroj: vlastní tvorba

Výzkum ukazuje, že nejdůležitějším úkolem mateřské školy je podle rodičů rozvoj sociálních dovedností osobnosti (76,7 %). Poté následují podpora a rozvoj osobnosti dítěte (75,0 %). Příprava dětí na vstup do základní školy je na třetím místě s 53,3 %. Jako nejméně podstatné uvádějí rodiče starat se a pečovat o děti, když jsou rodiče v zaměstnání (20,4 %).

Položka č. 5: *Mateřská škola by měla dle Vašeho názoru u dítěte rozvíjet...*

Tabulka 5: Mateřská škola by měla dle Vašeho názoru u dítěte rozvíjet...

Odpověď:	1 – málo důležité		2		3		4		5 – velmi důležité	
	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%
Pozitivní vztah k práci	11	4,6	20	8,3	52	21,7	76	31,6	81	33,8
Práci ve skupině	2	0,8	4	1,7	22	9,2	74	30,8	138	57,5
Sebeobsluhu	4	1,6	7	2,9	42	17,5	76	31,7	111	46,3
Komunikaci s dospělými a vrstevníky	2	0,8	2	0,9	30	12,5	74	30,8	131	54,6
Pohybové dovednosti	2	0,8	15	6,4	72	30	80	33,2	71	29,6
Řečové dovednosti	2	0,8	0	0	50	20,8	76	31,7	112	46,7

Přípravu na školní docházku	7	2,8	11	4,6	28	11,7	59	24,6	135	56,3
-----------------------------	---	-----	----	-----	----	------	----	------	-----	------

Zdroj: vlastní tvorba

Hodnocení jednotlivých oblastí je pomoci škál, kde rodiče rozhodovali, co považují za klíčové nebo zásadní. Dle výsledků je největší důraz kladen na práci ve skupině (88,3 %), komunikaci s dospělými i vrstevníky (85,4 %) a přípravu na školní docházku (80,9 %). Dále rodiče určili, že by MŠ měla rozvíjet u dětí (78 %) řečové dovednosti (78,4 %). Naopak nejméně důležitou dovedností se ukázaly být pohybové dovednosti, které jsou zastoupeny pouze 62,8 % odpovědí. Pozitivní vztah k práci byl zastoupen pouze 65,4 %.

Tuto otázku nelze porovnat s výzkumem Šmelové z důvodu jinak zvolených otázek.

Položka č. 6: Učitel/ka v mateřské škole...

Tabulka 6: Učitel/ka v mateřské škole...

Odpověď:	Ano		Spíše ano		Nevím		Spíše ne		Ne	
	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%	Četnost	%
Musí mít vysokoškolské vzdělání	20	8,3	76	31,7	33	13,8	65	27,1	46	19,2
Hlídá děti	114	47,5	88	36,7	10	4,2	12	5	16	6,7
S dětmi si hraje	132	55	84	35	10	4,2	11	4,6	3	1,3
Měl/a by mít vlastní děti	16	6,7	41	17,1	113	47,1	12	5	58	24,2
Měl/a by mít kamarádský přístup	126	52,5	90	37,5	13	5,4	8	3,3	3	1,3
Musí jít příkladem dětem	187	77,9	49	20,4	3	1,3	1	0,4	0	0
Učí děti, co rodiče nezvládnou	42	17,5	55	22,9	32	13,3	67	27,9	44	18,3
Musí k dětem přistupovat individuálně	148	61,7	79	32,9	8	3,3	5	2,1	0	0
Neměl/a by žít rušným nočním životem	20	8,3	20	8,3	116	48,3	35	14,6	49	20,4
Musí se neustále vzdělávat	91	37,9	121	50,4	14	5,8	9	3,8	5	2,1

Musí se přizpůsobovat aktuální situaci (sledovat, co děti baví)	124	51,7	94	39,2	15	6,3	6	2,5	1	0,3
Musíte mít z učitele/učitelky dobrý pocit	167	69,6	67	27,9	4	1,7	1	0,4	1	0,4
Úroveň vzdělání pedagoga má vliv na kvalitu jeho práce	32	13,3	72	30	39	16,3	64	26,7	33	13,8
Musí mít rád/a děti	221	92,1	18	7,5	0	0	1	0,4	0	0
Učitelem v mateřské škole může být kdokoliv	12	5	13	5,4	5	2,1	46	19,2	164	68,3

Zdroj: vlastní tvorba

Rodiče se shodli na tom, že si přejí, aby učitel měl rád děti (99,6 %) a byl pro ně dobrým příkladem (98,3 %). Důležitý je také pocit, který z učitele rodiče mají (97,5 %). Většina rodičů očekává od učitele kamarádský přístup k dítěti (90 %), dalších 5,4 % neví a 4,6 % nesouhlasí.

Celkem 90,9 % rodičů se přiklání k názoru, že by se učitel měl přizpůsobovat aktuálnímu dění a zájmům dětí, aby mohl lépe plánovat vzdělávací aktivity a motivovat je ke spolupráci, 6,3 % rodičů nebylo schopno vyjádřit své stanovisko a 2,8 % s tímto tvrzením nesouhlasí.

Celkově 88,3 % rodičů rozhodně nebo spíše souhlasí, že by se učitelé měli nebo se měli pořád vzdělávat, 5,8 % respondentů neví a 5,9 % nesouhlasí s tímto tvrzením.

Podle výzkumu 90 % souhlasí s tím, že si učitel hraje s dětmi, 4,2 % respondentů neví a 5,9 % nesouhlasí; 84,2 % rodičů odpovědělo, že hlídají děti.

Celkem 40,4 % rodičů si myslí, že učitelé jsou schopni naučit dítě něčemu, co rodiče nedokážou, nerozhodných bylo 13,3 % a 45,2 % spíše nebo vůbec nesouhlasí.

Podle dotazníku mezi rodiči 40 % z nich rozhodně nebo spíše souhlasí s tím, že učitel by měl mít vysokoškolské vzdělání, zatímco 18,8 % neví a 46,3 % spíše nebo rozhodně nesouhlasí.

Šmelová provedla svůj výzkum v roce 2005, kde zjistila, že 58 % rodičů upřednostňuje, aby učitel, který pracuje v mateřské škole měl alespoň středoškolské či vyšší odborné vzdělání, a nikoliv nutně vysokoškolské. Naopak 35 % rodičů dává přednost vysokoškolskému vzdělání a zbylých 7 % si nemyslí, že je vzdělání důležité pro práci v MŠ. Z mého výsledku je patrné, že názory rodičů na vzdělání učitelů mateřské školy jsou různorodé. Zatímco někteří míní, že

vysokoškolské vzdělání je nezbytné pro úspěšné vyučování, jiní mají za to, že stačí středoškolské vzdělání.

Podle rodičů by učitel měl mít vlastní děti (90 %) . Na tuto otázku nevědělo, jak má odpovědět 5,4 % rodičů a 4,6 % rozhodně nebo spíše nesouhlasí. Pouze 10,4 % rozhodně nebo spíše souhlasí s tím, že kdokoli může učit v mateřské škole, zatímco 87,5 % spíše nebo rozhodně nesouhlasí a 2,1 % nemá jasno.

Položka č. 7: *Mateřská škola by podle Vás měla...*

Tabulka 7: *Mateřská škola by podle Vás měla...*

<i>Odpoověď:</i>	<i>Ano</i>		<i>Spíše ano</i>		<i>Nevím</i>		<i>Spíše ne</i>		<i>Ne</i>	
	<i>Četnost</i>	<i>%</i>	<i>Četnost</i>	<i>%</i>	<i>Četnost</i>	<i>%</i>	<i>Četnost</i>	<i>%</i>	<i>Četnost</i>	<i>%</i>
Mateřská škola by měla pořádat společné akce pro rodiče s dětmi – mám zájem	108	45	98	40,8	18	7,5	13	5,4	3	1,3
Mateřská škola by měla mít konzultační hodiny pro rodiče – mám zájem	106	44,2	97	40,4	19	7,9	16	6,7	2	0,8
Mateřská škola by měla organizovat přednášky, workshopy pro rodiče – mám zájem	36	15	57	23,8	50	20,8	75	31,3	22	9,2
Mateřská škola by dětem měla nabízet kroužky pro děti (angličtina, výtvarný kroužek apod.) – mám zájem	92	38,3	82	34,2	26	10,8	32	13,3	8	3,3
Zaměstnanci v MŠ by mezi sebou měli mít dobrý vztah	172	71,7	56	23,3	11	4,6	1	0,4	0	0
MŠ by měla nabízet postupnou adaptaci pro nové děti	159	66,3	65	27,1	9	3,8	5	2,1	3	0,8
Chci být dobře informován/a (přehlednost sdělení, školní web, FB)	180	75	55	22,9	3	1,3	1	0,4	1	0,4
Mateřská škola by měla respektovat soukromí rodičů	170	70,8	50	20,8	17	7,1	3	1,3	0	0

Zdroj: vlastní tvorba

Většina rodičů vyjádřila shodu, že by mateřská škola měla dobře informovat rodiče, a to jak na školním webu, tak na facebookových stránkách, takto odpovědělo 97,9 % z nich.

Zaměstnanci MŠ by měli mít dobré vzájemné vztahy, na čemž se shodlo 95 % respondentů. Dobrý vztah mezi zaměstnanci ve škole je pro všechny strany velmi důležitý.

Dále se rodiče shodli (93,4 %), rodiče očekávají, že by mateřská škola měla poskytovat postupnou adaptaci pro nové děti. Také si rodiče (91,6 %) přejí, aby mateřská škola respektovala jejich soukromí. Co se týká pořádání společenských akcí pro rodiče, odpovědělo 85,8 % rodičů „Spíše ano“ a „Ano“, zatímco 7,5 % neví, zda by měla mateřská škola takové akce organizovat, a 6,7 % spíše nebo rozhodně nesouhlasí a nemají zájem se jich účastnit.

Celkem 86,8 % rodičů má zájem o konzultační hodiny, zatímco 7,9 % neví a 7,5 % o ně nemá zájem.

Podle průzkumu by mělo zájem 72,5 % o kroužky ve škole, 10,8 % dotazovaných neví a 16,6 % nemá zájem. Z toho lze vyvodit, že většina rodičů by byla ráda, kdyby mateřská škola nabízela kroužky. Pouze 38,8 % rodičů projevilo zájem o workshopy a přednášky, 20,8 % neví a 40,5 % by zájem nemělo.

Položka č. 8: *Víte, podle jakých materiálů se v mateřské škole pracuje? Zajímáte se o to (RVP PV, školní vzdělávací program, TVP apod.)?*

Tabulka 8: *Víte, podle jakých materiálů se v mateřské škole pracuje? Zajímáte se o to (RVP PV, školní vzdělávací program, TVP apod.)?*

	Četnost	%
Ano	147	61,3
Ne	93	38,8

Zdroj: vlastní tvorba

Podle výsledků této tabulky 61,3 % respondentů odpovědělo „Ano“, že vědí, podle jakých materiálů se v mateřské škole pracuje a 38,8 % odpovědělo „Ne“, že se o to nezajímají.

Položka č. 9: *Upřednostňujete, aby Vaše dítě bylo spíše ve třídě...*

Tabulka 9: Upřednostňujete, aby Vaše dítě bylo spíše ve třídě...

	Četnost	%
Heterogenní (smíšená třída, mladší se staršími dětmi)	135	56,3
Homogenní (třída dětí stejného věkového složení)	105	43,8

Zdroj: vlastní tvorba

Tato tabulka zobrazuje preference respondentů ohledně typu třídy, kam by upřednostnili umístit své dítě. Z výsledků lze vyčíst, že 56,3 % rodičů dává přednost heterogenní třídě, která zahrnuje smíšenou skupinu dětí různého věku, zatímco 43,8 % respondentů preferuje homogenní třídu, kde jsou děti stejného věku.

Položka č. 10: *Naplnila mateřská škola Vaše očekávání?*

Tabulka 10: Naplnila mateřská škola Vaše očekávání?

	Četnost	%
Ano, jsem spokojen/a	187	77,9
Ne, očekával/a jsem více	53	19,1

Zdroj: vlastní tvorba

V tomto výzkumu bylo zjištěno, že 77,9 % rodičů je spokojeno se svým výběrem mateřské školy, což je pozitivní zjištění. Nicméně 19,1 % dotázaných uvedlo, že jejich očekávání nebyla naplněna v plné míře. Z těchto 19,1 %, kteří byli nespokojeni, při hlubším zkoumání výsledků dotazníků jsem zjistila, že 40 rodičů má své dítě ve státní mateřské škole. Tři matky odhlásily své děti z mateřské školy a nyní dávají přednost individuální výuce. Dalších osm posílá své děti do dětského klubu a dvě matky mají děti v soukromé mateřské škole s prvky programu Začít spolu.

Položka č. 11: *Co byste chtěli na své mateřské škole změnit?*

Rodiče měli u této otázky možnost svobodně vyjádřit, co by chtěli ve své mateřské škole změnit. Zajímavé je, že této možnosti využilo 89 % respondentů, což naznačuje, že tato otázka může být pro rodiče klíčová. Odpovědi lze rozdělit do několika kategorií.

Rodiče a mateřská škola. Rodiče si přejí především lepší komunikaci ze strany škol a častější aktivity pro rodiče a děti v mateřských školách.

„Informování rodičů i jinými způsoby než nástěnkou v šatně. Např. web, mail s měsíčním programem apod.“

„Informovanost o akcích předem např. e-mailem“

„Komunikace s rodiči a větší zapojení, více kroužků a výletů.“

„Komunikaci MŠ a rodičů; sdílení fotek z akcí MŠ s rodiči; konzultaci pedagogů s rodiči ohledně dítěte.“

„Komunikační kanál.“

„Lepší komunikace směrem k rodičům – chybějí konzultace.“

„Nelíbí se nám komunikace se školkou. Máme o všem málo informací.“

„Více společné akce rodičů a dětí.“

„Větší zpětná vazba od učitelek.“

„Více informací na webu MŠ.“

„Více kroužků, zájmových činností, divadel, exkurzí.“

„Více společných akcí.“

„Více informací na webu MŠ.“

„Více kroužků, zájmových činností, divadel, exkurzí.“

Přístup k dětem. V této oblasti by rodiče zejména uvítali individuální a vlídnější přístup k dětem.

„Individuálnější přístup, ať to učitelé dělají s radostí, ne proto, že musí, ať se změní.“

„Komunistické návyky – klečení v koutě atd.“

„Aby bylo více MŠ s respektujícím přístupem a nebyl takový přetlak dětí.“

„Individuální přístup k dětem.“

„Autoritativní přístup v některých situacích.“

„Individuální přístup.“

„Lepší přístup k dětem, více si s nimi hrát.“

„Méně buzerovat (když se zazvoní zvonečkem, tak se jde uklízet, u jídla se nesmí mluvit).“

Personál MŠ. Zde jsou některé projevy nespokojenosti s personálním obsazením a přístupem. Někteří rodiče by raději viděli mladší učitelky a více aktivní přístup od nich.

„Některé učitelky a jejich přístup k dětem, více kroužků, prázdniny.“

„Některé učitelky už tu práci dělají dlouho a přijdou mi vyhořelé, odráží se to pak i ve vztahu k dětem, jsou méně laskavé a méně trpělivé.“

„Některý přístup učitelek. Nutí děti do všeho.“

„Více kamarádských učitelek, učit děti zábavně, nepovyšovat se z pozice učitele, ale učit je respektu.“

„Přístup některých učitelek, jsou příliš přísné.“

„Přístup paní učitelky, vztah a více vstřícný přístup k dětem, větší laskavost a méně přísnosti.“

„Přístup pedagogů, který se mi zdá málo individuální.“

„Přístup učitelek k dětem i k nabízeným aktivitám.“

„Přístup učitelek k předškolním dětem, stravování.“

„Přístup učitelek k rodičům i dětem.“

„Přístup učitelů. Nemutit děti jíst, pokud nechťejí.“

„Učitelky by se měly věnovat více dětem než svým mobilním telefonům.“

„Učitelky, přístup k dětem, organizaci s předškoláky, přístup ke spánku, organizaci dne.“

„Větší zpětná vazba od učitelek.“

„Učitelky, které práce s dětmi nebaví, by měly změnit zaměstnání.“

„Učitelka u malých tříletých dětí je velmi chladný typ, vhodná spíše ke starším dětem.“

„Vyhořelá učitelka (její slova), možná věnování pozornosti této problematice. Tehdy naprosto nezvládnutá heterogenní třída a nezáměr o lepší adaptaci.“

„Vzdělání učitelek. Nemilé překvapení, že ‚stačí‘ například kurz chůvy. Často je to pak bráno jako ‚hlídání dětí‘, protože za prací ve třídě nevidí rozvoj samostatnosti (např. aby si dítě umělo obléknout triko, místo toho dítě rovnou oblékají), myslím, že kdokoli ve školce v přímém kontaktu s dětmi by měl mít aspoň VOŠ, aby měl přehled, že každá činnost může mít pedagogický charakter.“

„Aby bylo více MŠ s respektujícím přístupem a nebyl takový přetlak dětí.“

„Aktivnější zapojení učitelek a atraktivnější program pro děti při pobytu venku (aktuálně buď procházka, nebo dětské hřiště).“

Provoz, organizace a nabídka MŠ. Rodiče zde vyjadřují své preference týkající se organizace a možností poskytovaných v mateřské škole, jako jsou počty dětí ve třídách, provozní doba, nabídka kroužků, prezentace MŠ a venkovní aktivity. Také se řeší problém přítomnosti nemocných dětí v třídě, což je zdroj obav nejen pro rodiče, ale i pro učitele.

„Aby byla zajištěna návaznost na základní škole, které je součástí.“

„Aby bylo více MŠ s respektujícím přístupem a nebyl takový přetlak dětí.“

„Aby bylo ve třídě méně dětí, ideálně třeba jen do 20.“

„Aby dítě chodilo ze školky více fyzicky unavené (kluci potřebují mnohem více pohybu), aby nikdo nemutil děti po obědě spát (syn neusne, nudí se a ke všemu je pak odpočatý, hrozně roz dováděný a večer usíná v deset, z tohoto důvodu ho nemůžu nechat spát ve školce), aby bylo více akcí, klidně bych si připlatila.“

„Nemutil děti spát/ležet po obědě.“

„Aby neposílali děti s každým smrknutím domů.“

„Aby víc dbali na to, aby děti více jedly (více dojídaly).“

„Adaptaci dětí.“

„Zavedení skupinky pro nespavé děti, více komunikace s rodiči, ale pro děti a rodiče, zdravé obědy.“

„Lepší stravování. Jídla jsou často úplně nevhodná pro malé děti.“

„Jediné, co bych upravila, je pestřejší.“

„Zrušení odpoledního klidu (ani ležení a převlékání do pyžam, pokud dítě není zvyklé spát, v okolí byly neskutečné problémy, kdy školka zcela rozbila rytmus rodin). Zákaz slazených nápojů (dětmi se s nástupem objevily kazy). Velké venkovní prostory, blízkost MŠ u přírody. Činnosti i pro chlapce (většina je spíše pro holky).“ „Zrušit povinnost spaní/odpočinku pro předškoláky.“ „Nemutil děti spát/ležet po obědě.“

„Delší provozní dobu. Většina školek končí v 16.30. Takže by mohla být školka do 18 h.“

„Otevírací dobu.“

„Provozní dobu.“

„Provozní dobu, lepší přístup k dětem, nedělat rozdíly, řešit šikamu a ubližování, provozní dobu školky.“

„Školka by měla mít delší otevírací dobu a měla by být otevřena i o prázdninách.“

„Otevřeno i přes prázdniny.“

„Ideální by byl menší počet žáků ve třídě (do 15 dětí) při zachování počtu pedagogů, pak je možná větší interakce mezi rodiči a učiteli.“

„Méně dětí na jednu učitelku, více pohybu.“

„Méně dětí ve třídě.“

„Zredukovala bych počet věcí ve třídě na polovinu, je přeplněná.“

„Menší kolektiv, individuální práce s dítětem.“

„Menší počet dětí třídě.“

„Pestřejší program.“

„Možnost logopedického kroužku.“

„Nabídka kroužků.“

„Více společných akcí.“

„Ocenila bych ve všech mateřských školách postupnou adaptaci a seznamování dětí s prostředím MŠ a s učitelkami.“

„Ochrana malých dětí před moderními technologiemi, v současné době probíhá digitalizace školek v ČR – finance z fondů EU na tablety pro děti apod. Jako biolog a pedagog považuji vystavování dětí ve školkách nejrůznějším obrazovkám za škodlivé (nikoliv přínosné), negativně to ovlivňuje rozvoj dětského mozku. Děti jsou v tomto období zranitelné a úkolem společnosti je děti před těmito vlivy chránit.“

„Samostatnou třídu pro předškoláky (mám syna ve smíšené třídě).“

„Naše MŠ je soukromá, stojí nás víc než 30 000 měsíčně. Přála bych si, aby tak kvalitní vzdělání a péči dostaly i děti, jejichž rodiče tolik platit nemohou. Státní MŠ nás svou kvalitou zklamaly, kdybych neměla finance na soukromou, budu mít dceru radši doma.“

„Děti, které již nepotřebují odpočinek po obědě, by jej neměly mít povinný. Opravdu mi není jasné, jak má 4leté dítě vydržet hodinu a půl ležet potichu, když nespí.“

„Flexibilita příchodů dětí, pokud například rodiče směňují, potřebují školku jen od oběda do zavíračky apod.“

Některé školky zaspaly a pamují v nich velmi autoritativní pravidla v rozporu s RVP.“

„Ocenila jsem, že jsme byli upozorněni, že syn se jim zda jiný, a začali jsme to řešit. Takže děkuji za tu otevřenost. Není to běžné. Myslím, že není důležité mít jen vysokoškolsky vzdělané učitelky, pro malé děti je mnohem přínosnější, když jsou s učitelkami, které mají rády děti. Což všechny učitelky bohužel nemají. Velmi bych ocenila učitele muže, ti velmi chybí a je to škoda.“

Tyto názory jsou velmi zajímavé a ukazují, že existuje prostor pro zlepšení. Z výše uvedených komentářů lze vyvodit, že většina rodičů je aktivně zapojena do sledování fungování předškolního zařízení a usiluje o jeho efektivitu, individualitu a pohodlí pro sebe i své děti. Zpětná vazba ze strany rodičů je v této oblasti velmi cenná.

Položka č. 12: *Pokud máte ještě něco na doplnění, budu ráda za Vaše případné komentáře.*

Na konci dotazníku byla rodičům nabídnuta možnost vyjádřit své názory v otevřeném poli. Tuto možnost využilo 19 respondentů.

„Dala bych cizí jazyk jako povinný pro školky nabídnout rodičům pro jejich děti.“

„Dcera má speciální potřeby – ADHD, vývojová dysfázie, cukrovka – nutnost píchání inzulínu a vážení jídla, a navíc kardiak s úlevami. Učitelky jsou pro nás jako tety, vše perfektně zvládají a na dceři není jakýkoli handicap poznat, je úplně normální i díky nim.“

„Dobrou školku dělá dobrý pedagog.“

„Hlavně více školek a učitelek, všude je přecpáno, dcera se dostala až ve 4 letech.“

„Individuální přístup při nástupu do školky, někdy jsou děti šikovné ve 2 letech, a nevezmou je, a dítě, které ve 3 letech je nezvladatelné, nesamostatné, by tam nemělo co dělat.“

„Já vím, že mateřská škola je brána jako vzdělávací instituce, ale mně o nějaké extra vzdělávání a přípravu na ZŠ nejde. Proto mi záleží spíše na osobnosti průvodce než na jeho vzdělání atd.“

„Věřím, že se dítě naučí, co bude k životu potřebovat, když to bude potřebovat.“

„Je velký rozdíl v přístupu soukromých a státních MŠ.“

„Jsme v Montessori školce a jsme spokojeni.“

„Lesní školka – spokojenost.“

„Letos bude dcera přecházet do státní MŠ, protože ve skupině jsou mladší děti, než je ona, tak aby se mohla někam posunout v rozvoji.“

„Nejdůležitější je lidský faktor.“

„Nyní syn chodí do školky, kde je paní ředitelka, která svou práci miluje. Děti jsou šťastné, učitelky se usmívají, svoje učitelky obejmou, než jdou domů, máme velké štěstí. V minulé školce to tak nebylo. Práce učitelů MŠ je těžká, měli by ji dělat jen lidé, kteří rádi tráví čas s dětmi a mají je rádi. To je podle mě nejdůležitější faktor.“

„Školku tvoří učitelé a jejich nadšení pro práci.“

„U nás ve školce je paní učitelka, která se dětem věnuje i v rámci logopedie, a jsem za to moc vděčná.“

„Zápis do MŠ pro mě vloni znamenal návrat do mého dětství v ČSSR v negativním smyslu. Při zápisu do státní MŠ bylo bohužel možné narazit na ‚soudružky učitelky‘ i v roce 2022. Proto jsem ráda, že můj zaměstnavatel (veřejná správa) nabízí firemní MŠ, kde jsou paní učitelky v kombinaci anděl/pedagog).“

„Že by si každá paní učitelka měla najít na každém dítěti něco, za co ho pochválí. Aby rodiče neslyšeli jen negativa.“

Rodičovské odpovědi na poslední otázku ukazují na velkou rozmanitost zkušeností a očekávání.

4.6 Shrnutí výsledků

Podle výsledků dotazníkového šetření můžeme říci, že předškolní vzdělávání naplnilo očekávání více než tři čtvrtin rodičů (77,9 %) a jsou spojeni s mateřskými školami, které jejich děti navštěvují. Zbývajících 19,1 % není spokojeno a očekávali více. Někteří rodiče přehodnotili svá očekávání během doby, kdy jejich dítě navštěvovalo nebo navštěvuje mateřskou školu. Nejčastějšími návrhy rodičů na zlepšení mateřské školy bylo zlepšení komunikace mateřské školy s rodiči, změna přístupu k dětem a úprava v organizace a provozu mateřské školy.

Pokud se zaměříme na odpovědi rodičů, je zřejmé, že nejdůležitějšími faktory při výběru mateřské školy je kvalitní, vstřícný personál a umístění mateřské školy. Hlavním důvodem docházky dítěte do mateřské školy bývá docházení rodičů do zaměstnání, to je zcela normální, protože většina rodičů pracuje a nemá možnost být s dětmi po celý den. Výsledky tohoto výzkumu se liší od výzkumu Šmelové (2005), kde většina rodičů uváděla jako hlavní důvod docházky svých dětí do mateřské školy potřebu dětského kolektivu. Podle rodičů je nejvíce důležité pro předškolní vzdělávání zaměřit se na rozvoj osobnosti a duševního zdraví dítěte, socializaci s vrstevníky i dospělými prostřednictvím komunikace a interakce, podporu samostatnosti a rozvoj dovedností nezbytných pro přechod na základní školu. V průběhu času se však ukazuje, že priority rodičů v oblasti předškolního vzdělávání se mění. Ve srovnání s předchozím výzkumem od Šmelové (2005) je nyní větší důraz kladen na rozvoj dětské osobnosti a duševního zdraví než na přípravu dítěte na základní školu. Rodiče si uvědomují, že kromě získání vědomostí je důležité, aby se dítě cítilo v kolektivu dobře a bylo schopno se vyrovnat s různými sociálními situacemi. Tento trend se odráží i v tom, že rodiče více očekávají od mateřských škol, důraz na vývoj emocionální inteligence a sociálních dovedností. Zároveň je však třeba zdůraznit, že každý rodič má svá individuální očekávání a preference, a také že někteří z nich se do dění v mateřské škole nechtějí příliš zapojovat.

Rodiče mají rozdílné názory na to, co považují za důležité u učitelů v mateřské škole. Učitel hraje významnou roli ve výchovně-vzdělávacím procesu. Rodiče se shodli na tom, že si přejí, aby učitel měl rád děti a byl jim dobrým příkladem. Jelikož děti se učí převážně pozorováním a následnou imitací chování dospělých osob kolem nich. Důležitý je pro rodiče kamarádský přístup.

Můj názor je takový, že někteří učitelé se stále neřídí tímto přístupem. Přesto je však vidět pokrok v tom, že učitel již není vnímán jako nadřazená autorita, ale ve vzdělávání dětí se prosazuje spolupráce a dialog. Někteří rodiče se zaměřují na vysokoškolské vzdělání a

očekávají, že učitelé budou mít vysokou kvalifikaci. Avšak podle výzkumu pouze 40 % rodičů považuje vysokoškolské vzdělání za klíčové kvalifikační kritérium. Většina rodičů se naopak více zajímá o osobnost a přístup učitele k dětem než o jeho formální vzdělání. V každém případě však rodiče vyjadřují zájem o to, aby učitelé poskytovali vysokou kvalitu vzdělávání a byli schopni poskytnout dětem kvalitní péči. Přestože rodiče často požadují respektování soukromí jejich rodin, sami se často vměšují do soukromí učitelů/učitelek mateřské školy, například se zajímají o život učitelky mimo školní prostředí.

Vypadá to, že mnoho lidí má pevně zakořeněné představy o tom, jak by učitelé a učitelky měli jednat, dokonce i ve svém soukromém životě. Osobně však věřím, že každý, včetně učitelů a učitelek, má právo na svobodný život, pokud se při svém jednání řídí zákony. Důležité by mělo být, jak se chovají ve výkonu své profese, včetně přístupu k dětem, rodičům a zodpovědnosti. Je nesprávné soudit učitelky nebo učitele na základě toho, jak tráví svůj volný čas. Způsob života se nemusí vůbec odrážet na jejich výkonu v práci a mohou být skvělými pedagogy, kteří dětem předají mnoho pozitivních věcí. Naštěstí v dnešní době jsou předsudky obecně méně výrazné, avšak stále je u mnoha lidí tato mentalita pevně zakořeněna.

Mateřská škola by měla podle názorů rodičů dobře informovat rodiče jak na webu, tak facebookových stránkách. Dále by měla nabízet postupnou adaptaci pro nové děti. Nabídka postupné adaptace má mnohé výhody pro nové děti i jejich rodiče.

Rodiče projeví velký zájem o pořádání společenských akcí pro rodiče s dětmi. Dále by také uvítali, aby mateřská škola zavedla konzultační hodiny a nabídku kroužků. Osobně vidím nabídku konzultačních hodin, jako velký přínos a velké zlepšení v porovnání s minulou dobou, kdy konzultační hodiny nebyli.

Z mé osobní zkušenosti vím, že lidé často podceňují náročnost mnoha profesí, pokud si je sami nevyzkoušejí nebo se s nimi blíže neseznámí. Tento jev pozoruji v souvislosti s mým budoucím povoláním učitelky mateřské školy. Někdy se zdá, že rodiče nemají úplnou představu o náročnosti tohoto povolání. Nicméně věřím, že porozumění očekáváním rodičů může pro učitelky MŠ přinést užitek při jejich práci. Tyto informace mohou pomoci lépe pochopit, jak rodiče vnímají předškolní vzdělávání a jaký přístup preferují. Získané poznatky také mohou vést ke zlepšení efektivity práce v mateřských školách. Přesto je důležité, aby se učitelé a rodiče dohodli na svých očekáváním a spolupracovali na pozitivním vztahu a podpoře.

Během hodnocení jsme zaznamenali některé rozpory mezi teorií a praxí v mateřských školách, protože někteří rodiče mají pocit, že tyto školy nepracují tak, jak by měly. Například se objevuje používání trestů, jako je sezení v koutě, a přílišná přísnost a neuctivý přístup, které jsou považovány za zastaralé metody. Některé z těchto postupů jsou dokonce znepokojující.

Bohužel některé mateřské školy stále setrvávají ve starých způsobech a tyto praktiky předávají i mladým učitelkám, což je podle mého názoru velká škoda. Samozřejmě, změna způsobu práce a myšlení není možná ze dne na den, ale můžeme postupovat malými kroky směrem k efektivnějšímu vzdělávání a práci s dětmi. Výsledky mého výzkumu nejsou zcela obecně platné. Výběr účastníků byl založen na dobrovolnosti.

Pokud bych se rozhodla pokračovat ve výzkumu, při analýze výsledků bych se zaměřila na konkrétní faktory, které ovlivňují spokojenost rodičů s předškolním zařízením. Celkově bych shrnula, že pro dosažení spokojenosti je klíčový respekt a vzájemný přístup mezi rodiči a pedagogy. Je důležité, aby si obě strany stále uvědomovaly, že mají společný cíl – podpořit dítě. Zároveň je však povzbudivé zjištění, že většina rodičů je spokojena s mateřskými školami, které jejich děti navštěvují, a vnímají, že jejich očekávání jsou splněna.

Závěr

Mým hlavním cílem ve výzkumu bylo objasnit očekávání rodičů vůči předškolním zařízením a zhodnotit jejich naplnění. Věřím, že jsem tohoto cíle dosáhla a výsledky mého výzkumu přispějí k lepšímu pochopení potřeb rodičů i jejich dětí v této oblasti.

Pro další studie by bylo zajímavé rozšířit vzorek o názory učitelek na očekávání, která mají rodiče vůči nim samotným a mateřským školám. A také by bylo zajímavé zahrnout více otců, protože stále více otců se angažuje v mateřských školách a podílí se na péči o děti.

Mám silný dojem, že mateřské školy sehrávají významnou roli v životě jak dětí, tak i rodičů. Práce učitelek v mateřských školách je nádherná, avšak i velmi náročná. Děti dosahují pokroků díky jejich vedení a jako odměnu za svou práci jim přináší radostné úsměvy na tvářích.

Zdůrazňuji, že komunikace a vztahy mezi mateřskými školami a rodiči mají nepostradatelnou roli a je důležité, aby tyto vztahy byly postaveny na důvěře. To pomůže vyjasnit si očekávání a dosáhnout jejich naplnění. Mateřské školy by neměly přikládat význam nejenom dětem, ale také rodičům, aby se rodiče s radostí vraceli zpátky do mateřské školy.

Obecně platí, že mateřské školy se neustále zdokonalují a jejich práce dosahuje vyšší efektivity než v minulosti. Nicméně, stále existují školy, které se drží starých názorů a předsudků, což může mít nepříznivý dopad a takto to vnímají i většina rodičů.

Z tohoto důvodu je důležité, abychom společně usilovali o zajištění toho, aby děti měly přístup k prostředí, které je bezpečné, nabitě podměty a projevy lásky, kde jim bude poskytnut dostatek prostoru, podpory a pomocné ruky pro jejich rozvoj.

Seznam použitých zdrojů

- BARTONÍČKOVÁ, Klára a kol., 2011. *Občanský a společenskovední základ*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-266-0219-4.
- BLATNÝ, Marek, 2017. *Psychologie celoživotního vývoje*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3462-3.
- CAJTHAMLOVÁ, Kateřina, 2017. *Abeceda moderního rodiče*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-742-9933-9.
- CEJPKOVÁ, Dana, 2015. *Kreativní malování s dětmi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-9793-9.
- ČAPEK, Robert, 2013. *Učitel a rodič*. Praha: Grada. ISBN 978-80247-4640-1.
- GAVORA, Peter, 2010. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. vyd. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-185-0.
- HEJLOVÁ, Helena a kol., 2013. *Nahlížení do světa dětí*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-729-0640-6.
- HOMFRAY, Šárka a kol., 2022. *Nástroje sladování osobního a pracovního života: z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-3341-3.
- JEDLIČKA, Richard a kol., 2018. *Pedagogická psychologie pro učitele: Psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0586-1.
- JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a Hana ŽÁČKOVÁ, 2014. *Je naše dítě zralé na vstup do školy?* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4750-7.
- KLÍMA, Jiří a kol., 2016. *Pediatric pro nelékařské zdravotnické obory*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-9364-6.
- KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1568-1.
- KOŤÁTKOVÁ, Soňa, 2014. *Dítě a mateřská škola: Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4435-3.
- KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana a Branislav PUPALA, ed. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.

- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2017. *Dětská skupina: Informační příručka pro rodiče*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 978-80-7421-141-6.
- NOVOTNÁ, Kateřina a Iva KYSELÁ, 2019. *Moje děti, tvoje děti, naše šťastná rodina*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-2981-2.
- OPRAVILOVÁ, Eva, 2016. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5107-8.
- PETROVÁ, Alena a Irena PLEVOVÁ, 2018. *Vybrané kapitoly z vývojové psychologie*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 978-80-7599-078-5.
- PÖSLOVÁ, Blanka, 2020. *Tolerantní výchova*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-1538-9.
- PRŮCHA, Jan. *Pedagogická evaluace: hodnocení vzdělávacích programů, procesů a výsledků*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1333-8.
- PRŮCHA, Jan, 2012. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7178-999-4.
- PRŮCHA, Jan a Soňa KOŤÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.
- RABUŠICOVÁ, Milada. *Škola a (versus) rodina*. V Brně: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3598-6.
- STOŽICKÝ, František a kol., 2016. *Základy dětského lékařství*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2997-1.
- SVOBODOVÁ, Eva a kol., 2010. *Vzdělávání v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 987-80-7367-774-9.
- SVOBODOVÁ, Eva a kol., 2010. *Vzdělávání v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-736-7774-9.
- SYSLOVÁ, Zora, 2013. *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4309-7.
- ŠMELOVÁ, Eva, 2004. *Mateřská škola teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-0945-8.
- ŠMELOVÁ, Eva. *Bezvýhradná akceptace ve výchově dítěte*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4217-4.

ŠMELOVÁ, Eva, 2005. Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti. *Pedagogická orientace*. 15(1), 52–57. ISSN 1211-4669.

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ, 2021. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-5961-0.

VALENTA, Jiří, 2013. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. Praha: ANAG. ISBN 978-80-726-3760-7.

Seznam elektronických zdrojů

MŠMT, 2021. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: MŠMT [cit. 2023-02-08]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Co je pro Vás rozhodující při výběru mateřské školy?	27
Tabulka 2: Měli jste vůbec možnost volby?.....	28
Tabulka 3: Důvod docházky dítěte do mateřské školy	28
Tabulka 4: Jaký je podle Vás úkol mateřské školy?	29
Tabulka 5: Mateřská škola by měla dle Vašeho názoru u dítěte rozvíjet.....	29
Tabulka 6: Učitel/ka v mateřské škole... ..	30
Tabulka 7: Mateřská škola by podle Vás měla... ..	33
Tabulka 8: Víte, podle jakých materiálů se v mateřské škole pracuje? Zajímáte se o to (RVP PV, školní vzdělávací program, TVP apod.)?	34
Tabulka 9: Upřednostňujete, aby Vaše dítě bylo spíše ve třídě... ..	35
Tabulka 10: Naplnila mateřská škola Vaše očekávání?	35

Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém kurikulárních dokumentů.....	12
Obrázek 2: Vzdělávací cíle RVP PV.....	14

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Vzorový dotazník – Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání

1. Jaké je pohlaví Vašeho dítěte (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*)?

    Dívka

    Chlapec

2. Jaký je Váš vztah k dítěti (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*)?

    Matka

    Otec

    Prarodič

    Jiné (prosím uveďte)

3. Co je pro Vás rozhodující při výběru mateřské školy (*nápověda k otázce: změňte pořadí položek dle svých preferencí [1.–9. – nejdůležitější, poslední – nejméně důležitá]*)?

Poloha mateřské školy (blízkost bydliště)	
Nabídka kroužků	
Provozní doba mateřské školy	
Kvalitní a vstřícný pedagogický sbor	
Zda má dítě kamarády v mateřské škole	
Doporučení známých	
Osobní přístup k dětem	
Osobní zkušenosti s mateřskou školou	

4. Měli jste možnost volby při výběru mateřské školy (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*)?

Ano, měli

Ne, neměli jsme na výběr

Prarodič

5. Jaký je podle Vás úkol mateřské školy (*nápověda k otázce: možnost více odpovědí*)?

Starat se a pečovat o děti, když jsou rodiče v zaměstnání

Podporovat a rozvíjet osobnost dítěte (citově, tělesně, rozumově)

Podporovat, vzdělávat a rozvíjet sociální dovednosti dítěte k začlenění se do společnosti

Připravuje dítěte na vstup do základní školy

Poskytovat speciálněpedagogickou péči se speciálními potřebami

Jiná (prosím doplňte)

6. Mateřská škola dle Vašeho názoru by měla u dítěte rozvíjet... (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď v každém řádku*).

Odpověď	1 – málo důležité	2	3	4	5 – velmi důležité
Pozitivní vztah k práci					
Práce ve skupině					
Sebeobsluha (oblékání, hygiena, stolování)					
Komunikace s dospělými a vrstevníky					
Pohybové dovednosti					
Řečové dovednosti (slovní zásoba, správná výslovnost)					
Příprava na školní docházku					

7. Učitel/ka v mateřské škole... (náповěda k otázce: vyberte jednu odpověď v každém řádku).

Odpověď:	Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
Musí mít vysokoškolské vzdělání					
Hlídá děti					
S dětmi si hraje					
Měl/a by mít vlastní děti					
Měl/a by mít kamarádský přístup					
Musí jít příkladem dětem					
Učí děti, co rodiče nezvládnou					
Musí k dětem přistupovat individuálně					
Neměl/a by žít rušným nočním životem					
Musí se neustále vzdělávat					
Musí se přizpůsobovat aktuální situaci (sledovat, co děti baví)					
Musíte mít z učitele/učitelky dobrý pocit					
Úroveň vzdělání pedagoga má vliv na kvalitu jeho práce					
Musí mít rád/a děti					
Učitelem v mateřské škole může být kdokoliv					

8. Mateřská škola by podle Vás měla... *(Nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď v každém řádku).*

Odpověď:	Ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Ne
Mateřská škola by měla pořádat společné akce pro rodiče s dětmi – mám zájem					
Mateřská škola by měla mít konzultační hodiny pro rodiče – mám zájem					
Mateřská škola by měla organizovat přednášky, workshopy pro rodiče – mám zájem					
Mateřská škola by dětem měla nabízet kroužky pro děti (angličtina, výtvarný, kroužek, apod.) – mám zájem					
Zaměstnanci v MŠ by mezi sebou měli mít dobrý vztah					
MŠ by měla nabízet postupnou adaptaci pro nové děti					
Chci být dobře informován/a (přehlednost sdělení, školní web, FB)					
Mateřská škola by měla respektovat soukromí rodičů					

9. Víte, podle jakých materiálů se v mateřské škole pracuje? Zajímáte se o to (RVP PV, školní vzdělávací program, TVP apod.) *(nápopvěda k otázce: vyberte jednu odpověď?)*

Ano

Ne

10. Upřednostňujete, aby Vaše dítě bylo spíše ve třídě... *(náповěda k otázce: vyberte jednu odpověď)*.

Heterogenní (smíšená třída, mladší se staršími dětmi)

Homogenní (třída dětí stejného věkového složení)

11. Naplnila mateřská škola Vaše očekávání *(náповěda k otázce: vyberte jednu odpověď)*?

Ano, jsem spokojen/a

Ne, očekával/a jsem více

12. Co byste chtěli v mateřské škole změnit?

13. Váš věk?

18–23

23–28

29–34

35–40

41–46

47–52

Jiný...

14. Bydlíte... *(náповěda k otázce: vyberte jednu odpověď)*.

Na vesnici

V malém městě

V krajském či okresním (hlavním) městě

15. Vaše dítě chodí do mateřské školy... *(náповěda k otázce: vyberte jednu odpověď)*.

Státní MŠ

Dětská skupina

Soukromá MŠ

Církevní MŠ

Jiná (prosím doplňte)

16. Vaše dítě navštěvuje... *(náповěda k otázce: vyberte jednu odpověď)*.

Běžnou mateřskou školu

Alternativní mateřskou školu

Dítě navštěvuje více mateřských škol (kombinace)

MŠ s prvky alternativního programu – jakého?

17. Má Vaše dítě individuální vzdělávací plán (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*)?

Ano

Ne

18. Má Vaše dítě speciální vzdělávací potřeby (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*).

Ano

Ne

19. Má Vaše dítě nárok na asistenta (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*)?

Ano

Ne

20. Kolik let má Vaše dítě (napište odpověď)?

21. Docházelo Vaše dítě do jeslí / dětské skupiny / MŠ před nástupem do nynější MŠ (*nápověda k otázce: vyberte jednu odpověď*)?

Ano (jaký byl důvod přestupu?)

Ne

22. Pokud máte ještě něco na doplnění, budu ráda za Vaše případné návrhy na zlepšení MŠ.

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku. Pokud byste měli zájem o výsledky výzkumu, neváhejte mě kontaktovat na e-mailu: nikol.cibulkova@gmail.com.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Nikola Cibulková, DiS.
Katedra:	Katedra primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	Prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání
Název v angličtině:	Parents' expectations from preschool education
Anotace práce:	Tato bakalářská práce se zaměřuje na očekávání rodičů od předškolního vzdělávání. Teoretická část se zabývá předškolním vzděláváním, instituce a předškolním věkem. Dále se zaměřuje na vztahy, očekávání a spolupráci mezi rodinou a mateřskou školou. Empirická část představuje výzkum, jehož cílem je zjistit, jaká jsou očekávání rodičů od předškolního vzdělávání a zda tato očekávání byla naplněna. Výzkum je realizován formou online dotazníkového šetření.
Klíčová slova:	mateřská škola, rodiče, očekávání rodičů, předškolní vzdělávání, dotazníkové šetření
Anotace v angličtině:	This bachelor's thesis focuses on parental expectations in early childhood education. The theoretical part delves into early childhood education, institutions, and the preschool age. It further explores the relationships, expectations, and collaboration between families and preschools. The empirical part presents a research study aimed at determining parents' expectations in early childhood education and whether these expectations have been met. The research is conducted through an online questionnaire survey.
Klíčová slova v angličtině:	Kindergarten, parents, parents' expectations, preschool education, questionnaire survey.

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – Vzorový dotazník – Očekávání rodičů od předškolního vzdělávání
Rozsah práce:	57 stran
Jazyk práce:	Čeština